

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Освітня програма	53117 Екологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	101 Екологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	53117
Назва ОП	Екологія
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	101 Екологія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Параняк Роман Петрович, Сірук Ірина Миколаївна, Павличенко Артем Володимирович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	10.01.2023 р. – 12.01.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://biomed.knu.ua/images/stories/Napryamy_pidgotovky/Ekologiya/Opis_napruamu/Selfassessment_Ecology_Mag_2022.pdf
Програма візиту експертної групи	https://biomed.knu.ua/images/stories/Napryamy_pidgotovky/Ekologiya/Opis_napruamu/Programa_roboty_expertnoi_grupy_2023.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП відповідає чинним критеріям акредитації, а виявлені слабкі сторони не носять системного характеру. Експертна група дійшла висновку, що ОП загалом відповідає наступним критеріям: проектування та цілі ОП, структура і зміст освітньої програми, доступ до ОП та визнання результатів навчання, навчання і викладання за ОП, контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна мобільність, людські ресурси, освітнє середовище та матеріальні ресурси, внутрішнє забезпечення якості освітньої програми та прозорість і публічність. Означені складові освітнього процесу за ОП мають резерви для удосконалення. На думку ЕГ, Університет в цілому здатний забезпечити сталість у реалізації ОП.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Програму сформовано із залученням здобувачів освіти, представників НПП, роботодавців як науково-дослідних і державних установ і організацій в галузі екології; з урахуванням академічного досвіду інших ЗВО України. ОП є структурованою в контексті загального часу навчання та змістовною. Дисципліни є вибірконими з точки зору здобувачів освіти; розроблена та дотримується процедура вибору освітніх компонентів. Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень, оприлюднені на офіційному сайті КНУ імені Тараса Шевченка. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання є зрозумілими, чіткими та систематизованими, що забезпечує об'єктивність оцінювання, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження та впроваджуються під час реалізації ОП. ЗВО має гарні практики з широкого застосування антиплагіатної програми «Unicheck» для перевірки текстів наукових і кваліфікаційних робіт студентів. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти і дозволяє задовольнити їхні освітні потреби й інтереси.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Рекомендується: продовжити практику залучення НПП Університету, здобувачів вищої освіти, випускників ОП, а також професіоналів практиків та роботодавців до процедури оновлення змісту як окремих освітніх компонентів, так і ОП в цілому; продовжити практику набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills); активізувати роботу з ознайомлення здобувачів вищої освіти щодо можливостей проходження закордонних практик та стажувань; залучати здобувачів освіти до обговорення розподілу аудиторної та самостійної роботи з метою встановлення комфортного для них співвідношення годин аудиторної та самостійної роботи; покращити інформування здобувачів, щодо реалізації їх прав на міжнародну та національну академічну мобільність, а також неформальну освіту в межах ОП; збільшити кількість навчальних дисциплін, що викладаються іноземними мовами; ширше використовувати методи автоматизованого контролю (включаючи тестування, виконання контрольних робіт тощо); розробити програму комплексного екзамену для освітньо-наукової програми «Екологія»; продовжувати розвивати міжнародну співпрацю націлену на виконання спільних науково-дослідних проєктів; сприяти оновленню матеріально-технічних ресурсів на даній ОП; продовжити практику інформування роботодавців та здобувачів ОП щодо важливості перегляду ОП та необхідності покращення якості освіти; популяризувати серед роботодавців та здобувачів вищої освіти важливість моніторингу ОП для ринку праці в Україні.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою освітньо-наукової програми «Екологія» (далі ОП) є підготовка кваліфікованих і професійних фахівців в сфері екології, охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування, здатних вирішувати складні задачі і проблеми довкілля в галузі природничих наук, що передбачає проведення самостійного оригінального наукового дослідження. ОП створює умови для формування індивідуальних траєкторій навчання,

спрямована на студентоцентроване навчання та розширення можливостей здобувачів освіти щодо працевлаштування та подальшого навчання із вищим рівнем автономності. Цілями навчання за ОП є формування у здобувачів вищої освіти комплексу знань, умінь та практичних навичок за рахунок поєднання поглибленої наукової діяльності та новітніх досягнень науки і техніки у сфері охорони довкілля. Цілі ОП сформульовані чітко та повною мірою відповідають місії, стратегічним напрямам і головним задачам діяльності, що передбачені «Стратегічним планом розвитку Університету» (<http://surl.li/ahqwa>) та «Статутом Київського національного університету імені Тараса Шевченка» (<http://surl.li/kggt>). Основною метою освітньої та наукової діяльності Університету є формування національної еліти України, підготовка висококваліфікованих кадрів для наукових, освітніх та виробничих установ, сприяння інтеграції України у світовий економічний простір як рівноправного партнера, вироблення рекомендацій органам державної влади для прийняття ефективних управлінських рішень у процесі реагування на економічні, екологічні, політичні, соціальні виклики. Унікальність у тому числі підтверджується наявністю визнаних в Україні та за її межами наукових шкіл КНУ імені Тараса Шевченка саме у частині вирішення багатофакторних проблем функціонування наземних і водних екосистем, а також об'єктів природно-заповідного фонду. Фокусом ОП є акцент на природно-заповідну діяльність, що дозволяє відрізнити її від інших аналогічних програм та сприяє реалізації закладом його унікальної місії та стратегії. Відповідність цілей ОП місії та стратегії ЗВО його стратегічним цілям підтверджено під час ознайомлення з наданими матеріалами, а також онлайн зустрічі з керівництвом університету, яке відзначило важливість екологічної освіти для сталого розвитку економіки та суспільства нашої країни особливо під час її післявоєнного відновлення. Зважаючи на позицію університету та ураховуючи результати зустрічі з потенційними роботодавцями, експертною групою (ЕГ) підтверджено унікальність і затребуваність поданої на акредитацію ОП. Учасники освітнього процесу мають доступ до «Стратегічного плану розвитку Університету», «Статуту Університету» та ОП, що розміщені на сайті Університету.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Процеси залучення широкого кола стейкхолдерів (здобувачів освіти, роботодавців, представників академічної спільноти) до формування цілей і програмних результатів навчання (ПРН) за ОП достатньо повно відображено у відповідних договорах/угодах про співпрацю. Факти залучення стейкхолдерів підтверджено в процесі онлайн зустрічі з представниками роботодавців і здобувачів освіти, які навчаються на ОП. Виявлення потреб стейкхолдерів та внесення ними пропозицій планується проводити за рахунок Ради роботодавців як консультативно-дорадчого органу, а також Експертної ради зі спеціальності 101 «Екологія» (<http://surl.li/emrscu>). В університеті застосовуються опитувальні анкети, за допомогою яких зацікавлені сторони оперативно можуть надавати свої рекомендації та зауваження на ОП. Інтереси здобувачів враховано при формуванні переліку та змісту вибіркового компонентів ОП, а також визначенні тематики їх наукових досліджень, що дозволило забезпечити ефективне набуття компетентностей, затребуваних на внутрішньому та зовнішньому ринку праці з урахуванням сучасних освітньо-наукових трендів. Інтереси академічної спільноти враховані шляхом впровадження інноваційних технологій та сучасних педагогічних форм і методів навчання, а також популяризації принципів академічної свободи та академічної доброчесності. Інтереси роботодавців враховані шляхом оптимізації формату вибіркової складової ОП, що забезпечують формування у здобувачів найбільш затребуваних на ринку праці компетентностей. В результаті онлайн зустрічей виявлено, що учасники освітнього процесу та роботодавці беруть активну участь в обговоренні ОП та її окремих компонентів, а також мають намір долучитися до покращення її якості. Для подальшого удосконалення ОП та врахування інтересів й пропозицій стейкхолдерів під час формування мети та програмних результатів ОП рекомендується продовжити практику залучення науково-педагогічних працівників (НПП) університету, здобувачів вищої освіти, випускників ОП, а також професіоналів-практиків та роботодавців.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Завдяки системному залученню стейкхолдерів до формування контексту ОП прослідковується чітке дотримання тенденцій розвитку спеціальності, у тому числі з урахуванням спрямованості програми на цілі збереження біорізноманіття як на території Київської області так і в Україні в цілому. Варто зазначити, що галузевою особливістю програм підготовки фахівців у сфері екології є залежність від сучасних надбань науки і техніки. Галузевий контекст та особливості ринку праці враховано традиційними науково-практичними зв'язками науковців і представників роботодавців різних ЗВО, природоохоронних установ, науково-дослідних інститутів НАН України: Інституту зоології імені І.І. Шмальгаузена, Інституту гідробіології, Інституту еволюційної екології, НПП «Пирятинський» та «Голосіївський», Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, ГО «Українська природоохоронна група», ДКП «Плесо» тощо. Важливим аспектом при підготовці здобувачів освіти є те, що випускники повинні вміти враховувати новітні тенденції розвитку екології під час наукового дослідження та подальшої професійної діяльності для обґрунтування заходів з мінімізації негативного впливу антропогенних чинників, у тому числі військової агресії на компоненти довкілля і покращення стану навколишнього середовища. ЗВО комунікує з роботодавцями стосовно відповідності підготовки, знань, навичок та умінь здобувачів освіти потребам ринку праці та проводить з ними консультації щодо змісту освіти (зміст освітніх компонентів та педагогічної практики). З метою корекції методів навчання та викладання проводиться анкетування здобувачів освіти. У результаті опрацювання відомостей про самооцінювання, а також проведення зустрічей, було встановлено, що під час формування цілей та програмних результатів навчання ОП враховано тенденції розвитку спеціальності і ринку праці, галузевий і регіональний контекст, досвід аналогічних українських (Киево-

Могилянської академії, Харківського національного університету ім. Каразіна, Донецького національного університету імені Василя Стуса, Херсонського державного університету), а також іноземних ОП «Master in Ecology» Umeå University (<http://surl.li/emobr>); «MSc in Conservation Ecology» Oxford Brookes University (<http://surl.li/emobv>); «MSc Ecological Management and Conservation Biology» Queen's University of Belfast (<http://surl.li/emoce>), в яких реалізовано поєднання екологічних дисциплін зі сферою менеджменту. В результаті опрацювання відомостей про самооцінювання, а також проведення онлайн зустрічей, було встановлено, що під час формулювання цілей та ПРН ОП було враховано тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, галузевий та регіональний контекст, а також досвід аналогічних національних та іноземних освітніх програм. Розробниками ОП розширено перелік вибіркових дисциплін, що дозволяє здобувачам формувати додаткові знання та уміння для вирішення комплексних екологічних проблем у змінних умовах, як на локальному, так і національному та міжнародному рівнях.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

ОП (<http://surl.li/emphj>) містить загальні й фахові компетентності, що визначають специфіку підготовки магістрів за спеціальністю 101 «Екологія», та програмні результати навчання, які визначають те, що здобувач освіти повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми. Акценти ОП зроблені на формуванні компетентностей професійного спрямування, необхідних для розв'язування складних задач у широких або мультидисциплінарних контекстах та проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, що передбачає набуття особою спеціалізованих концептуальних знань, умінь та навичок, необхідних для проведення наукових досліджень та/або провадження інноваційної діяльності. Форма атестації здобувачів освіти відповідає вимогам чинного стандарту. У контексті аналізу ОП встановлено відповідність заявлених ПРН методам, формам організації навчального процесу та змісту освітніх компонентів як нормативної, так і варіативної її складової. ОП сприяє додатковому формуванню у здобувачів освіти навичок та вмінь аналізувати структуру екосистем із врахуванням взаємодії в часі біотичного та абіотичного компонентів; оцінювати внесок факторів навколишнього середовища у розвиток деструктивних змін; розв'язувати спеціалізовані задачі та практичні проблеми, пов'язані з природним і перетвореним рослинним покривом; оцінювати, прогнозувати та контролювати процеси у популяціях, а також встановлювати взаємозв'язок між соціосферою та навколишнім середовищем. Нормативна частина підготовки магістрів за даною ОП відповідає затвердженому стандарту, а також дескрипторам 7 рівня Національної рамки кваліфікацій (НРК).

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Програму сформовано із залученням здобувачів освіти, представників НПП, роботодавців як науково-дослідних і державних установ, так і громадських організацій в галузі екології; з урахуванням академічного досвіду інших ЗВО України, освітніх установ за кордоном. Залучення вказаних стейкхолдерів до процесів формування мети, цілей ОП та її удосконалення має системний характер. Результати навчання, що визначені задля досягнення цілей ОП шляхом реалізації передбачених навчальним планом освітніх компонентів, відображають рекомендації, надані роботодавцями. Університет має ресурси, достатні для досягнення цілей ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Рекомендовано продовжити практику залучення НПП Університету, здобувачів вищої освіти, випускників ОП, а також професіоналів практиків та роботодавців до процедури оновлення змісту як окремих освітніх компонентів, так і ОП в цілому.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Запланована траєкторія вдосконалення є досяжною та адекватною. Зважаючи на сильні та слабкі сторони, позитивні практики за ОП, експертна група дійшла висновку, що ОП «Екологія» відповідає рівню В за Критерієм 1.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОП за спеціальністю 101 «Екологія» відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту», а також Стандарту вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти і становить 120 кредитів ЄКТС. З них 90 (75%) припадає на обов'язкові освітні компоненти та 30 (25%) – на ОК за вибором здобувачів ВО. Обов'язкові ОК забезпечують формування компетентностей, визначених Стандартом за спеціальністю 101 «Екологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Обсяг дисциплін за вибором здобувачів ВО відповідає чинним вимогам.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП є структурованою в контексті загального часу навчання за семестрами, поділена на змістовні блоки циклів загальної та професійної підготовки, а також передбачає час на практичну підготовку та підсумкову атестацію (<http://surl.li/emphj>). ОП сфокусована на поєднанні теоретичних знань та практичної підготовки у навчальних підрозділах університету та випускової кафедри. ОП забезпечує формування кваліфікованих фахівців зі спеціальності та визначає загальні і фахові компетентності, а також програмні результати навчання в процесі вивчення дисциплін загального та професійного циклів. Нормативна частина складає 90 (75%) кредитів ЄКТС, варіативна – 30 (25%) відповідно. На вибір запропоновано відкритий перелік дисциплін (<http://surl.li/elvfe>). Проведений аналіз навчального плану, дозволив підтвердити актуальність інформації щодо змісту навчання студентів за даною ОП відповідно до відомостей про самооцінювання. Аналіз інформаційних пакетів ОК дав можливість ЕГ зробити висновок, що ОК, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему; кожний ПРН у повній мірі охоплений змістом ОП; вибір та послідовність вивчення обов'язкових ОК ОП є обґрунтованими і дозволяють досягти всіх заявлених цілей та ПРН за ОП. ЕГ переконала, що робочі програми та інформаційні матеріали розміщені як на сайті випускової кафедри так і ННЦ Інститут біології та медицини. Внутрішні та зовнішні стейкхолдери під час інтерв'ювання надали позитивні відповіді щодо відповідності переліку ОК сучасним вимогам, логічності їх викладання, задоволеності контентом ОП тощо. Зміст ОП розроблено з урахуванням СВО за спеціальністю 101 «Екологія» за другим «магістерським» рівнем вищої освіти.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

На підставі аналізу змісту ОП, в тому числі визначених компетентностей і ПРН, переліку ОК та їх відповідності ПРН і компетентностям, а також за результатами інтерв'ювання внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів, ЕГ встановила, що зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності 101 «Екологія». Теоретичний зміст ОП спрямовано на опанування концепцій та принципів природничих наук, сучасної екології та стратегії сталого розвитку природи і суспільства для формування відповідних навичок з використання у професійній діяльності відповідних природоохоронних заходів та технологій. Вивчення дисциплін Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності, Філософські проблеми сучасного природознавства, Професійна та корпоративна етика, Фандрайзинг та реалізація природоохоронних проектів забезпечує здатність осіб, які здобули ступінь магістра за ОП, розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування при здійсненні професійної діяльності, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій, а також характеризуються комплексністю вирішення сучасних екологічних проблем. Освітній компонент Іноземна мова для академічних цілей спрямовано на набуття загальних компетентностей та трансверсальних навичок. Вивчення дисциплін Системний аналіз якості навколишнього середовища, Просторовий аналіз екологічних даних, Управління екологічними ризиками забезпечують формування методологічних основ, методів, методик, підходів та інструментальних засобів вирішення сучасних задач екології, охорони довкілля та екологічної безпеки як на локальному, так і на галузевому рівнях. Аналіз ОК, компетентностей та ПРН показав, що всі нормативні ОК відповідають спеціальності 101 «Екологія». Під час інтерв'ювання роботодавців ЕГ отримала позитивні відгуки щодо змісту ОП.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

У ЗВО в цілому реалізовано право вільного вибору ОК для здобувачів освіти. Вибір ОК в ЗВО регламентує Положення про порядок реалізації студентами Університету права на вільний вибір навчальних дисциплін (<http://surl.li/oyjo>), Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУ імені Тараса Шевченка <http://surl.li/iprw>, Положення про проведення практики студентів КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/bjtvj>), а також Положення про курсові та кваліфікаційні роботи (проекти) <http://surl.li/euuz>. Вибіркова частина навчального плану підготовки магістрів складається з переліку дисциплін (30 кредитів), що становить 25% від загального обсягу кредитів. Кожному здобувачеві освіти надається можливість створення власної освітньої траєкторії через вибірккову складову навчального плану, право на навчання за програмою академічної мобільності, визначення місця проходження науково-дослідної та виробничої переддипломної практик, місце виконання курсової та кваліфікаційної робіт, їх тематику та наукового керівника. Після ознайомлення з матеріалами здобувач особисто складає перелік вибіркових компонентів ОП (за пріоритетністю) для свого індивідуального навчального плану (за потреби може звернутись за консультацією до куратора академічної групи). Здобувачі ОП здійснюють вибір на дистанційній платформі Google Forms або шляхом заповнення анкети-заяви. Опитування студентів підтвердило, що дисципліни є вибірковими з точки зору здобувачів вищої освіти. За результатами інтерв'ю, процедури вибору дисциплін є зрозумілими для здобувачів освіти (про них можна дізнатися з офіційного сайту ЗВО, в деканаті та на кафедрі) та включають інформування студентів про перелік та зміст вибіркових дисциплін, запис на дисципліни та етап корекції. Навчальні плани передбачають відповідне навчальне навантаження для вибіркових дисциплін. Крім того, вибір навчальних дисциплін здобувачем ВО може здійснюватися з навчального плану іншої ОП, освітнього рівня чи іншого ЗВО (за умов реалізації права на академічну мобільність).

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОП та навчальним планом передбачено практичну підготовку, що є невід'ємною та обов'язковою складовою підготовки здобувачів вищої освіти. Проведення практичної підготовки здобувачів освіти регламентується Положенням про проведення практики студентів КНУТШ (<http://surl.li/bjtvj>), а також Положенням про організацію та проведення практики студентів ННЦ «Інститут біології та медицини» (<http://surl.li/emqkh>). ОП передбачено проходження науково-дослідної та виробничої переддипломної практики (3 і 8 кредитів ЄКТС відповідно). Здобувачі мають можливість проходження практик як в структурних підрозділах університету (ботанічний сад, лабораторії), так і на базі науково-дослідних установ, а також інших закладів освіти згідно з укладеними договорами. Цілі і завдання практичної підготовки формуються, виходячи з вимог СВО та потреб стейкхолдерів. Зібрані під час проходження практик матеріали та здобуті професійні навички дають можливість здобути компетентності, необхідні для написання кваліфікаційної роботи та подальшої професійної діяльності за фахом. Факти проходження практик закордоном відсутні, тому рекомендується активізувати роботу з ознайомлення здобувачів вищої освіти щодо можливостей проходження закордонних практик та стажувань.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Під час роботи ЕГ встановила, що соціальні навички (soft skills) за ОП формуються за рахунок застосування інноваційних й активних методів навчання (робота в команді, дискусії, ділові ігри, опрацювання ситуаційних кейсів, презентації). В результаті вивчення дисциплін ОК01, ОК02, ОК3, ОК8 формуються компетентності ЗК07, ЗК08, ФК05, ФК06 та забезпечується формування відповідних програмних результатів навчання. Зокрема формуються такі соціальні компетентності, як вміння генерувати нові ідеї, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел тощо. Освітній процес супроводжується проведенням різноманітних культурних заходів, організацією тематичних екскурсій, наукових конференцій, що значно розвиває креативне мислення здобувачів та формує соціальні навички. При вивченні зазначених ОК здобувачі мають можливість набутти певних soft skills за рахунок командної роботи, виконання робіт проектного типу, критичного оцінювання відомих методів та рішень за конкретною темою. Також здобувачі вищої освіти набувають соціальних навичок шляхом участі у студентському самоврядуванні, гуртках і житті університету, залучення до волонтерської діяльності, неформальної освіти тощо. Під час спілкування ЕГ з гарантом ОП та академічним персоналом отримано інформацію, що останні значну увагу приділяють проведенню різноманітних форм занять і контрольних заходів: бесіда, дискусія, підготовка і захист проєктів, розгляд кейсів, ситуаційних завдань з проблемних питань, аналіз конфліктних ситуацій, робота у командах, що дозволяє їм набутти необхідних навичок. Інтерв'ювання роботодавців дозволило ЕГ встановити, що в цілому роботодавці задоволені рівнем набутих здобувачами соціальних навичок. Проте, на думку ЕГ, важливими soft skills для магістрантів є також лідерство, відповідальність, тайм-менеджмент, комунікація в національних і міжнародних колективах.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

ОП 2022 року розроблена з урахуванням вимог професійного стандарту «Еколог», затвердженого Міністерством економіки України (Наказ 1111-22 від 04 травня 2022 р.). ОП забезпечує здобувачам освіти виконання умови допуску до роботи за професією (наявність диплома про вищу освіту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія». ОП забезпечує підготовку фахівців на рівні, достатньому для забезпечення виконання трудових функцій: забезпечує набуття здобувачами освіти професійних компетентностей (за трудовою дією або групою трудових дій), зокрема здатності до формування запитів і визначення дій, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства; оцінювання, прогноз впливу техногенних об'єктів і господарської діяльності на довкілля з метою обрання оптимальної стратегії природокористування; оцінювання екологічних ризиків тощо. ЕГ відзначає, що ОП в повній мірі урахує вимоги професійного стандарту та розширює можливості випускників щодо подальшого працевлаштування.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/cyabs>), навчальний час, відведений для самостійної роботи студента, регламентується навчальним планом, становить не менше 50% і коливається у межах 67 до 75%. Загальний обсяг год. навантаження за ОП складає 3600 год, з яких 890 навч. год (590 обов'язкові ком-ти, 300 вибіркові), 2380 сам. р-та (1780 обов'язкові ком-ти, 600 вибіркові), 300 практики. Під час спілкування зі здобувачами освіти виявлено рівномірне навантаження, що забезпечує досягнення цілей та ПРН, а також відсутність скарг на надмірне аудиторне навантаження та нестачу часу на самостійну роботу. Однак, на думку ЕГ, магістрів варто частіше залучати до обговорення розподілу аудиторної та самостійної роботи з метою встановлення комфортного для них співвідношення годин аудиторної та самостійної роботи.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою за даною ОП не здійснюється. Рекомендується продовжити роботу з запровадження дуальної освіти за ОП, що акредитується.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП є структурованою в контексті загального часу навчання та змістовною. Дисципліни є вибірковими з точки зору здобувачів освіти; розроблена та дотримується процедура вибору освітніх компонентів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Рекомендується: продовжити практику набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills); активізувати роботу з ознайомлення здобувачів вищої освіти щодо можливостей проходження закордонних практик та стажувань; залучати здобувачів освіти до обговорення розподілу аудиторної та самостійної роботи з метою встановлення комфортного для них співвідношення годин аудиторної та самостійної роботи.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями. ОП має перспективи для поступового запровадження дуальної форми освіти. Експертна група дійшла висновку, що ОП за спеціальністю 101 «Екологія» відповідає рівню В за Критерієм 2.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими та оприлюднені на офіційному сайті КНУ імені Тараса Шевченка (<https://vstup.knu.ua>). Правила прийому складено у відповідності до чинних Умов прийому для здобуття вищої освіти в 2022 році (затвердженого Наказом МОН України 27 квітня 2022 року № 392 ((із змінами та доповненнями, внесеними наказами МОН України від 02 травня 2022 року № 400, від 29 червня 2022 року № 598 (враховуючи зміни, внесені наказом МОН України від 2 липня 2022 року № 608))). Правила прийому є структурованими, вони визначають порядок та умови вступу до магістратури, перелік документів, перелік вступних випробувань та порядок проведення конкурсу. Під час спілкування з здобувачами вищої освіти ЕГ встановлено, що правила прийому щорічно оновлюються та вчасно оприлюднюються на вебсайті КНУ імені Тараса Шевченка. Проведення вступної кампанії, порядок конкурсного відбору та зарахування, є чіткими та зрозумілими для вступників. ЕГ не виявила в правилах прийому на навчання дискримінаційних положень щодо потенційних вступників.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Згідно з Правилами прийому вступ до магістратури КНУ імені Тараса Шевченка за ОП можливий на основі раніше здобутого ступеня бакалавра, спеціаліста або магістра. Конкурсний відбір на навчання для здобуття ступеня магістра здійснюється за результатами вступних випробувань (у 2021 році: ЄВІ з ін. мови, складеного у 2020 та 2021 роках, за технологією ЗНО та фахового вступного випробування; у 2022 році: фахового вступного випробування, розгляду мотиваційного листа). Для вступу до магістратури за ОП необхідним є складання фахового іспиту на базі університету. Програма іспиту розроблена НПП, які викладають на ОП, затверджена в установленому порядку та оприлюднена на сайті у розділі «Вступникам - Програми іспитів та співбесід для вступників» (<http://surl.li/emqcb>). Програма фахового іспиту передбачає оцінку сформованості результатів навчання за дисциплінами: Загальна екологія, Біологія, Ґрунтознавство, Метеорологія і кліматологія, Гідрологія, Ландшафтна екологія, Геологія з основами геоморфології, Техноекологія, Екологія людини, Моніторинг довкілля, Екологічна безпека, Заповідна справа, Екологія рослин, Екологія тварин (хордові), Фітоценологія, Використання тваринних ресурсів. В цілому вступний фаховий іспит враховує особливості ОП, що є якісним способом відбору абітурієнтів. Абітурієнти мають можливість зворотного зв'язку з питань прийому. На сайті університету розміщено етапи вступної кампанії, розклад вступних випробувань, рейтингові списки вступників, обсяг державного замовлення, та вартість платних освітніх послуг: (<http://surl.li/emqcx>). На основі отриманої інформації можна зробити висновок про те, що правила прийому на навчання за освітньою програмою в цілому враховують її особливості.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

При опрацюванні відомостей самооцінювання, огляді вебсайту та спілкуванні з викладачами та Гарантом було встановлено що, визнання результатів навчання за освітньою програмою регламентується низкою нормативних документів, а саме: Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність Київського національного університету імені Тараса Шевченка від 29.06.2016 р. (<http://surl.li/iprw>); Порядком поновлення та переведення здобувачів вищої освіти (студентів, слухачів, курсантів) у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (<http://surl.li/bages>); Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/cyabs>); Наказом Ректора від 12.07.2016 року за №603-22 «Про затвердження Порядку проведення в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка атестації для визнання здобутих кваліфікацій, результатів навчання та періодів навчання в системі вищої освіти, здобутих на тимчасово окупованій території України після 20 лютого 2014 року (<http://surl.li/bdqko>). Відповідно до процесу перезарахування дисциплін раніше отримані бали зберігаються з відповідного контрольного заходу за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС. Перезарахування результатів навчання з навчальних дисциплін проводять на підставі порівняння їхніх навчальних програм та Академічної довідки, яку надає учасник академічної мобільності. Всі зазначені положення та нормативні документи є у вільному доступі на сайті університету. ЕГ встановила, що визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, в т.ч. під час академічної мобільності, від здобувачів вищої освіти за ОП наразі не було. ЕГ рекомендує продовжувати інформування здобувачів освіти про напрямки академічної мобільності та можливості зарахування отриманих на ній результатів навчання.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

КНУТШ сформував робочу групу (наказ ректора №74 від 14.09.2022 року) для розробки Положення «Про валідацію і визнання результатів навчання, здобутих у процесі неформальної та/або інформальної освіти у програмах вищої та фахової передвищої освіти КНУТШ», проєкт якого проходить етап обговорення і буде поданий на затвердження Вченою радою до завершення 1-го семестру 2022-2023 навчального року. Університет не обмежує академічної свободи НПП щодо внесення до робочої програми освітнього компоненту рекомендацій щодо можливого (як альтернативний варіант освітньої траєкторії) опанування окремих ПРН шляхом інформальної та/неформальної освіти. Визнання і оцінювання рівня опанування результатів такого навчання (за наявності схваленого кафедрою обґрунтування щодо доцільності/необхідності цього визнання для досягнення цілей освітнього компоненту) в таких випадках здійснюється НПП в межах тієї складової оцінки, яка відведена для поточного контролю, та згідно правил і процедур, визначених у робочій програмі дисципліни. Визнання РН здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти не може замінити процедур підсумкового оцінювання, визначених ОП та індивідуальним навчальним планом. В процесі проведення інтерв'ювання з викладачами, здобувачами освіти та адміністрацією прикладів практичної реалізації визнання результатів неформальної освіти на даній ОП не було. Рекомендується продовжити розроблення внутрішніх нормативних документів, а також практику своєчасного інформування здобувачів вищої освіти про можливості визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Нормативними документами ЗВО визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти. Вони є доступними для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Експертна група рекомендує покращити інформування здобувачів, щодо реалізації їх прав на міжнародну та національну академічну мобільність, а також неформальну освіту в межах ОП.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Експертною групою визначено, що ОП має значний рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 3.1, 3.2, 3.3. ЕГ рекомендовано посилення співробітництва в рамках міжнародної та національної мобільності, а також неформальної освіти. ОП та освітня діяльність за критерієм 3 відповідає рівню В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

ОП відповідає заявленим цілям, а методи та форми навчання і викладання орієнтовані на досягнення програмних результатів навчання (ПРН). У робочих програмах навчальних дисциплін <http://surl.li/elvfe> та положеннях зазначені конкретні форми навчання, які ефективно забезпечують досягнення визначених в ОП ПРН. Результати опитування НПП і здобувачів вищої освіти свідчать про загальне задоволення формами і методами навчання. У КНУ імені Тараса Шевченка студенти мають вільний доступ до інформації про зміст ОП <http://surl.li/elvfq>, а також освітніх компонент ОП <http://surl.li/elvfe>. У КНУ імені Тараса Шевченка за результатами опитувань, загалом високий рівень задоволеності здобувачів методами навчання та викладання, які реалізують принципи академічної свободи, враховують свободу слова та творчості, реалізуються в авторських програмах з використанням сучасних освітніх та наукових тенденцій, що забезпечує їх максимальну варіативність.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час інтерв'ювання НПП та здобувачів, а також вивчення документів, ЕГ було перевірено, що інформація про освітній процес є доступною, зрозумілою для здобувачів, надається вчасно та в повному обсязі. Здобувачів інформують про освітній процес через нормативні документи, які стосуються освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка та шляхом усних повідомлень. Здобувачі мають змогу ознайомитись із ОП і навчальним планом на початку навчання. Ці документи розміщені на сайті ННЦ Інститут біології та медицини (<http://surl.li/elvfq>, <http://surl.li/elvfe>). Таку ж інформацію надає викладач на початку викладання відповідної дисципліни, що було підтверджено під час інтерв'ювання здобувачів ВО. Оцінювання результатів навчання в ЗВО здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу <http://surl.li/cyabs>. Про принципи оцінювання окремих освітніх компонентів ОП здобувачам надається інформація на першому занятті з кожної дисципліни, під час організаційних зборів з кураторами, представниками студентського самоврядування та керівництва Університету. Критерії оцінювання, методи контролю, бальна оцінка за кожен вид роботи та критерії формування підсумкової оцінки у межах кожної дисципліни наведено в РП. За результатами онлайн зустрічей зі здобувачами освіти з'ясовано, що викладачі надають студентам в усній формі інформацію та у разі необхідності консультації щодо особливостей перебігу освітнього процесу, освітніх компонентів. Навчальний план, графік начального процесу, розклад занять, графік сесії регламентовано та висвітлено на сайті ННЦ «Інститут біології та медицини» КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/elvct>, <http://surl.li/elvea>, <http://surl.li/bizbt>). Методичними та інформаційно-аналітичними матеріалами освітні компоненти забезпечені достатньо. Експерти під час спілкування з учасниками освітнього процесу переконались, що КНУ імені Тараса Шевченка забезпечує безплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти за ОП, що акредитується, до відповідних інформаційних і матеріальних ресурсів, необхідних для навчання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

В КНУ імені Тараса Шевченка приділяється значна увага науково-дослідницькій складовій освітнього процесу (Положення про організацію освітнього процесу (<http://surl.li/cyabs>)). У переліку обов'язкових компонентів представлені такі дисципліни: Методологія та організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності, Філософські проблеми сучасного природознавства, Науково-дослідна практика. Аналіз даних, наведених у табл. 2 відомостей про самооцінювання, свідчить, що викладачі, задіяні до викладання на ОП, сприяють втіленню в життя «Стратегічного плану розвитку КНУ імені Тараса Шевченка» у питаннях поглиблення інтеграції в міжнародний освітній простір (<http://surl.li/elvje>), проводять наукові дослідження та мають наукові публікації в контексті змісту навчальних дисциплін за освітньою програмою. Спільні наукові дослідження здобувачів вищої освіти та викладачів проводяться за допомогою матеріально-технічної бази КНУ імені Тараса Шевченка та організацій-партнерів. Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП забезпечується шляхом проведення наукових досліджень, забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі, забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі навчальної, наукової та інноваційної діяльності. У КНУ імені Тараса Шевченка стимулом для залучення здобувачів до науково-дослідної діяльності є унормовані Університетом правила отримання диплому з відзнакою <http://surl.li/elvtq>. Під час інтерв'ювання експертною групою було перевірено, що отримати диплом з відзнакою може лише студент(ка), який(а) виявив(ла) здібності до наукових досліджень, що відображено у його(її) співавторстві у статтях, тезах доповідей, участі у олімпіадах чи конкурсах наукових робіт. Здобувачі ВО у КНУ імені Тараса Шевченка науково-практичну діяльність можуть реалізувати у самостійно обраному напрямку наукових досліджень та друкувати результати у фахових виданнях <http://surl.li/elvtt>.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Згідно з інформацією, представленою у відомостях самооцінювання ОП, викладачі згідно п. 2.4, 2.11, 2.14 «Положення про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/cyabs>), постійно здійснюють моніторинг та періодичне оновлення змісту освітніх компонентів. Перегляд та оновлення освітніх компонентів регламентується Наказом ректора КНУ імені Тараса Шевченка «Про запровадження в освітній та інформаційний процес форми опису» (<http://surl.li/iprk>) та (<http://surl.li/kgfr>) здійснюється щороку. НПП регулярно оновлюють зміст освітніх компонентів, а з урахуванням специфіки ОП освітні компоненти можуть бути пролонговані на термін до 2 років. Викладачі Університету корегують та оновлюють зміст освітніх компонентів, насичуючі робочі програми навчальних дисциплін сучасними науковими досягненнями у галузі екології, охорони навколишнього середовища та збалансованого природокористування, а також використовують в освітньому процесі свій власний науковий досвід. Під час онлайн зустрічей НПП повідомили, що постійно оновлюють зміст освітніх компонентів ОП з використанням інформації, яку вони отримують в результаті здійснення власних наукових досліджень, так матеріали дисертаційної роботи асист. Ляшенко В. А. були враховані у змістовому наповненні лекцій з дисциплін "Інструментальні методи дослідження якості довкілля" та "Оцінка впливу господарської діяльності людини на довкілля". Зокрема, асист.

Безсмертна О.О. та доц. Подобайло А.В. під час оновлення змісту та викладання ОК використовують результати своїх рейтингових публікацій.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація є одними із цілей Стратегії розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Аналіз відомостей про самооцінювання ОП та експертний аналіз показали, що інтернаціоналізація діяльності в рамках даної ОП відбувається шляхом: 1) урахування передового зарубіжного досвіду підготовки магістрів, отриманого НПП під час міжнар. конференцій (<http://surl.li/elvsr>); 2) залучення викладачів провідних ЗВО інших країн (<http://surl.li/elvsw>). ЕГ було відмічено, що до програм імплементації стандартів НАТО щодо екобезпеки у військовій сфері, було залучено представника України в НАТО з військової океанографії проф. В.П. Гандзюру, що імплементує підходи до вирішення сучасних проблем екобезпеки у контексті Євроінтеграції України в освітню діяльність за ОП. У КНУТШ координують процеси інноваційної діяльності ЗВО та поширюють інформацію про можливості мобільності студентів та науково педагогічних працівників відділи міжнародних зв'язків та академічної мобільності (<http://surl.li/ipsd>). Під час інтерв'ювання здобувачі підтвердили, що мають доступ до міжнародних інформаційних ресурсів.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

У контексті Критерію 4 сильними сторонами та позитивними практиками ОП, що акредитується є: широке використання викладачами інноваційних методів навчання; дотримання принципів академічної свободи; наявність елементів студентоцентрованого підходу, що забезпечується нормативно-правовою базою Університету; своєчасний та безперешкодний доступ до інформації щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів, яку можна отримати з різних джерел інформації в будь-який час; регулярне оновлення змісту освіти, що спирається на новітні наукові досягнення; налагоджений процес інтернаціоналізації викладачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

ЕГ рекомендує активізувати проведення гостьових лекцій за участю професорів з іноземних ЗВО, що можливо у дистанційному форматі. Рекомендується продовжити інформування та організаційно-методичний супровід здобувачів вищої освіти в питаннях міжнародної співпраці, стажування, участі в програмах обміну, міжнародних наукових проектах; сприяти підвищенню практичної спрямованості навчальних дисциплін у бік розвитку навичок з підготовки міжнародних конкурсних проектів; збільшити кількість навчальних дисциплін, що викладаються іноземними мовами.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

У цілому освітня діяльність за ОП відповідає критерію 4: форми і методи підібрано з урахуванням принципу академічної свободи учасників освітнього процесу; здобувачів своєчасно, у доступній і зрозумілій формі інформують про цілі, зміст та програмні результати навчання, порядок і критерії оцінювання в межах окремих ОК; систематично здійснюють опитування здобувачів щодо рівнів задоволення якістю викладання ОК, зокрема й щодо форм та методів навчання; змістове наповнення ОК щорічно оновлюють на основі наукового і практичного досвіду НПП. Експертна група дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за Критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для

окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Основними документами, що регламентують форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів, є «Положення про організацію освітнього процесу» (<http://surl.li/cyabs>), «Положення про курсові та кваліфікаційні роботи (проекти)» (<http://surl.li/euuz>). Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти враховує особливості Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС). Формами контрольних заходів є поточний семестровий контроль (контрольні роботи та тестування, презентації та реферати, доповіді та доповнення, розрахункові завдання, захисти практичних робіт, захисти звіту з практик) та підсумковий контроль (іспит, диференційований залік, комплексний іспит за програмою підготовки, захист курсової та публічний захист кваліфікаційної роботи магістра), що здійснюється з метою оцінювання ПРН. У навчальному плані для кожного освітнього компонента зазначається періодичність і терміни здійснення контрольних заходів. Різні форми контролю у межах певної освітньої компоненти ОП дозволяють контролювати процеси набуття здобувачами ПРН, теоретичні знання та практичні навички, що формують цілісну систему засвоєння матеріалу з кожної дисципліни за певний проміжок часу у логічно-побудованій системі навчального процесу. Здатність вирішувати конкретні практичні завдання, послуговуючись фундаментальними теоретичними знаннями, перевіряється під час занять та під час поточного контролю. Діагностика рівня набутих фахових компетенцій відбувається під час складання іспиту (диференційованого заліку) за кожним освітнім компонентом. У ході експертизи встановлено, що поточний контроль за даною ОП включає різні види контрольних заходів. Характерно, що застосовуються різнорівневі види завдань. Інформацію про форми контрольних заходів окремих ОК наведено у Робочих програмах <http://surl.li/elvfe>. Таким чином, вони доступні для ознайомлення здобувачам. Інформацію про форми контрольних заходів та критерії оцінювання викладачі доводять здобувачам на першому занятті з відповідної дисципліни, що було підтверджено під час інтерв'ювання ННП і здобувачів. Критерії оцінювання наведено у Методичних рекомендаціях, що оприлюднені на сайті ННЦ <http://surl.li/bizan>. На сайті ННЦ <http://surl.li/bizbt> розміщується графік підсумкового оцінювання, який формується заздалегідь.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

У Стандарті вищої освіти за спеціальністю 101 «Екологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти атестація здобувачів освіти здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи <http://surl.li/elvvs>. Університеті атестація здійснюється у формі складання комплексного іспиту за програмою підготовки, що розміщується на сайті ННЦ: <http://surl.li/elvww> та публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра <http://surl.li/bizcl>. ЕГ звертає увагу, що програма комплексного екзамену розроблена для освітньо-наукової програми «Екологічна безпека» за спеціальністю 101 «Екологія» галузі знань 10 «Природничі науки». У КНУ імені Тараса Шевченка кваліфікаційні роботи магістра проходять обов'язкову перевірку на наявність академічного плагіату, відповідно до «Положення про систему виявлення та запобігання академічного плагіату» <http://surl.li/agzjf>. ЕГ рекомендує розробити програму комплексного екзамену для освітньо-наукової програми «Екологія».

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ ознайомила з Положенням про організацію освітнього процесу <http://surl.li/cyabs>; Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії <http://surl.li/emmwm>; Методичними рекомендаціями НМК ННЦ «Інститут біології та медицини» <http://surl.li/bizan>; Тимчасовим порядком проведення залікової та екзаменаційної сесії, підсумкової атестації з використанням технологій дистанційного навчання у КНУТШ <http://surl.li/ipsg>, який діє в умовах карантину та воєнного стану, у яких чітко й зрозуміло визначено контрольні заходи та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня. Під час інтерв'ювання здобувачів вищої освіти з'ясовано, що рівень їх поінформованості щодо контрольних заходів і критеріїв оцінювання знань є достатнім. В КНУ імені Тараса Шевченка об'єктивність екзаменаторів та процеси запобігання та врегулювання конфлікту інтересів регулюються процедурами, встановленими Положенням про організацію освітнього процесу <http://surl.li/cyabs>, Положенням про забезпечення якості освіти та освітнього процесу <http://surl.li/bizgm>, Порядком вирішення конфліктних ситуацій <http://surl.li/cwvvp> та базуються на засадах, висвітлених в Статуті Університету та Етичному кодексі університетської спільноти <http://surl.li/rsha>. Під час роботи ЕГ встановлено, що в КНУ імені Тараса Шевченка для запобігання конфлікту інтересів, в разі наявності скарг від здобувачів ВО щодо необ'єктивності оцінювання, за рішенням дирекції створюється комісія, до складу якої входять заступник директора з науково-педагогічної роботи, завідувач кафедри, та викладач зі складу групи забезпечення ОП. За результатами звіту самооцінювання, опитувань студентів та випускників, комісією встановлено, що за час дії ОП конфлікту інтересів зафіксовано не було. В КНУ імені Тараса Шевченка Положенням про організацію освітнього процесу <http://surl.li/cyabs> унормований порядок повторного проходження контрольних заходів.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Основними документами, що визначають політику, стандарти і процедуру дотримання академічної доброчесності у ЗВО є: Положення про організацію освітнього процесу <http://surl.li/cyabs>, Положення про Апеляційну комісію <http://surl.li/bflvx>, Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії <http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm>, Правила оформлення курсових та кваліфікаційних робіт, Методичні рекомендації для студентів ННЦ «Інститут біології та медицини» <http://surl.li/bizcl>. Під час онлайн-зустрічей зі здобувачами, НПП, студентським самоврядуванням, гарантом ОП, адміністративним персоналом та допоміжними структурними підрозділами експерти пересвідчилися у дотриманні вимог академічної доброчесності, її популяризації, обов'язковій перевірці робіт на плагіат (Положення про забезпечення дотримання академічної доброчесності <http://surl.li/dklba> та «Положення про систему виявлення та запобігання академічного плагіату» <http://surl.li/ajljz> у КНУТШ). Перевірка наукових робіт на наявність академічного плагіату проводиться з використанням програмного продукту Unicheck, після чого видається відповідний Висновок про рівень унікальності роботи, в результаті чого кафедра може прийняти відповідне рішення. Здобувачі обізнані щодо поняття «академічна доброчесність», процедури перевірки на наявність плагіату, максимально допустимого відсотку запозичень при написанні певних робіт, а також важливості дотримання принципів академічної доброчесності. Випадків академічної недоброчесності здобувачами вищої освіти зафіксовано не було, тому необхідність у вживанні якихось заходів не виникала. В КНУ імені Тараса Шевченка для протидії порушення академічної діяльності застосовуються такі технологічні рішення, як: 1) розробка індивідуальних завдань (або варіантів завдань <http://surl.li/bjtvn> для здобувачів освіти; 2) використання затверджених бланків для відповідей; 3) ІТ технологій для проведення оцінювання; 4) проведення незалежної експертизи наук.-методичних розробок НМК ННЦ <http://surl.li/emmvr> та НМР Університету; 5) оприлюднення результатів наукових та науково методичної діяльності учасників освітнього процесу. ЗВО бере участь у міжнародних проєктах спрямованих на впровадження принципів академічної доброчесності в практику вищої освіти України і популяризує їх результати серед учасників освітнього процесу <http://surl.li/eidwe>. У КНУ імені Тараса Шевченка за порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: 1) повторне проходження оцінювання; 2) повторне проходження відповідного освітнього компонента ОП; 3) відрахування з Університету; 4) позбавлення академічної стипендії; 5) позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання. В Університеті функціонує Постійна комісія Вченої ради з питань етики <http://surl.li/krhw>. ЕГ рекомендує продовжити практику постійного проведення тренінгів, семінарів, консультацій з популяризації принципів академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

У контексті Критерію 5 сильними сторонами та позитивними практиками ОП, що акредитується є участь КНУ імені Тараса Шевченка у міжнародних проєктах спрямованих на впровадження принципів академічної доброчесності в практику вищої освіти України і популяризація їх результатів серед учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

В умовах дистанційного навчання під час підсумкового контролю рекомендується ширше використовувати методи автоматизованого контролю (включаючи тестування, виконання контрольних робіт тощо); розробити програму комплексного екзамену для освітньо-наукової програми «Екологія».

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Система організації контрольних заходів, оцінювання здобувачів вищої освіти та політика академічної доброчесності загалом відповідає вимогам критерію 5 з оцінкою В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ провела аналіз відомостей про самооцінювання, в т.ч. таблиці 2, матеріалів персональних сторінок НПП, ознайомила з наданими КНУ імені Тараса Шевченка документами та провела інтерв'ювання т.в.о. гаранта ОП, академічного персоналу та представників структурних підрозділів. За результатами здійсненого аналізу представлених матеріалів, проведених онлайн зустрічей виявлено, що всі НПП відповідають освітнім компонентам, викладання яких вони забезпечують на ОП. Підтвердженням академічної кваліфікації НПП є їх базова освіта, наукова спеціальність, вчені звання, а також наукові публікації у фахових виданнях, в тому числі представлених у наукометричних системах Scopus/WoS. Високі професійні активності НПП відповідають академічній кваліфікації та чинним Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Під час онлайн зустрічей з гарантом та НПП ЕГ отримала інформацію, що всі викладачі підтверджують свою академічну кваліфікацію відповідними науковими публікаціями, а професійну кваліфікацію – сертифікатами та свідоцтвами про стажування і підвищення кваліфікації. На кафедрі екології та зоології працюють 14 штатних викладачів, серед яких 4 доктори наук, 10 кандидатів наук (<http://surl.li/raub>). До робочої групи ОП, що акредитується, включено три особи, які мають відповідні наукові ступені та вчені звання, професійну активність за не менше ніж 4 пунктами п. 30 Ліцензійних умов. За результатами аналізу відомостей самооцінювання, матеріалів, проведених з НПП інтерв'ю встановлено, що забезпечення реалізації ОП здійснюють викладачі, які мають відповідну академічну та професійну кваліфікацію, постійно проводять навчальну, наукову та методичну роботу для покращення методичного забезпечення освітніх компонентів, публікують результати наукової діяльності в фахових виданнях. Підтверджують рівень освітньо-професійної кваліфікації науково-педагогічних працівників наступний перелік документів <http://senate.univ.kiev.ua/?p=64>, що включають список наукових та навчально-методичних праць, документальне підтвердження відповідності фаху, рівня професійної підготовки та можливості якісного забезпечення ОК відповідно до цілей ОП. Експертами підтверджено повну відповідність рівня академічної та професійної кваліфікації всіх викладачів, що забезпечують реалізацію ОП. Під час онлайн-зустрічі здобувачі вищої освіти дали високу оцінку професійним якостям своїх викладачів і наукових керівників. Отже, академічна та професійна кваліфікація викладачів в повній мірі забезпечує досягнення цілей та програмних результатів навчання за ОП.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

У наданих КНУ імені Тараса Шевченка документах зазначено, що процедура проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників формується відповідно до положень затвердженого «Порядку проведення конкурсного відбору на посади науково-педагогічних працівників» (<http://surl.li/ipxl>). Конкурсний відбір є прозорим, проводиться на засадах відкритості та рівності, гласності та незалежності, підкріплений нормативними актами. Конкурс на заміщення вакантних посад оголошується наказом ректора; умови, терміни його проведення оприлюднюються у вільному доступі через публікацію матеріалів у засобах масової інформації (газета «Освіта») та на вебсайті КНУ імені Тараса Шевченка (<http://surl.li/gtey>). Кандидатури претендентів попередньо обговорюються на засіданні кафедри. Обов'язково надається необхідний перелік документів, що включає список публікацій, документи про підвищення кваліфікації, стажування, сертифікати рівня володіння іноземними мовами тощо. Перелік необхідних документів для участі у конкурсі на заміщення вакантних посад оприлюднюється на сайті (<http://surl.li/krjq>), умови конкурсу є прозорими. Усю необхідну інформацію про перелік документів, наявність вакансій та порядок проведення конкурсного відбору НПП отримують у відділі кадрів. На зустрічах з керівництвом КНУ імені Тараса Шевченка, представниками допоміжних структурних підрозділів, а також НПП, було підтверджено врахування рівня професіоналізму викладачів під час конкурсного відбору. За результатами онлайн інтерв'ю з НПП виявлено, що процедури конкурсного відбору викладачів є прозорими та дозволяють забезпечити необхідний рівень професіоналізму претендентів відповідно до їх академічної та професійної кваліфікації за дисциплінами ОП. У результаті аналізу відповідей респондентів на проведених зустрічах, а також нормативно-правової бази ЗВО, ЕГ впевнилася у прозорості процедури та зрозумілості критеріїв конкурсного відбору. Таким чином, процедури конкурсного добору НПП у цілому є прозорими й дозволяють забезпечити необхідний рівень їх професіоналізму відповідно до академічної та/або професійної кваліфікації за ОК, що, у свою чергу, дає підстави для успішної реалізації ОП «Екологія».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Залучення роботодавців до освітнього процесу відбувається на основі договорів між ЗВО та іншими організаціями. Зокрема, між Університетом / ННЦ укладено договори з НДУ НАНУ, АМНУ та установами ПЗФ щодо проходження студентами виробничої та переддипломної практик, виконання курсових та кваліфікаційних робіт тощо. Одним з пріоритетів Університету є залучення роботодавців (на рівні ННЦ та ОП) до розроблення/оновлення ОП, забезпечення освітніх компонент ОП, роботи у складі ЕК, практичної підготовки студентів (з урахуванням рівня їх професіоналізму та відповідно до цілей ОП на основі сумісництва або погодинної оплати). Для реалізації якісної практичної підготовки здобувачів освіти до освітнього процесу залучаються висококваліфіковані фахівці – практики, співробітники НДУ, профільних підприємств різного підпорядкування: між Університетом / ННЦ укладено договори з НДУ НАНУ, АМНУ та установами ПЗФ щодо проходження студентами виробничої та переддипломної практик, виконання курсових та кваліфікаційних робіт (наук. керівництво здійснюється співробітниками відповідних установ) тощо. Факт проходження здобувачами практик на деяких із зазначених

установ, а також регулярності надання роботодавцями відгуків щодо удосконалення ОП та реалізації освітнього процесу, підтверджено ЕГ під час зустрічі з роботодавцями. На сайті ННЦ наведені бази практичної підготовки, що пропонуються студентам <http://surl.li/emhtt>. На зустрічі ЕГ отримала позитивні відгуки щодо ОП. Окрім того, аналіз документів надав ЕГ можливість підтвердити факт того, що роботодавці беруть участь у круглих столах <http://surl.li/emoju>. Здобувачі освіти позитивно сприймають залучення професіоналів-практиків до освітнього процесу, а роботодавці задоволені рівнем підготовки здобувачів вищої освіти та постійно запрошують їх на роботу.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЕГ отримала підтвердження того, що ЗВО залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі та/або представників роботодавців. Зокрема, наук. співробітник ДУ Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі ІГН НАН України канд. тех. наук О. Томченко залучена до викладання дисципліни “Геоінформаційні системи в екології”; виконавчий директор БФ Peli can live Я. Боброва залучена до викладання дисципліни “Фандрейзинг та реалізація природоохоронних проектів”. Отже, ЕГ встановлено, що ЗВО залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків і представників роботодавців за рахунок проведення ними відкритих занять зі здобувачами, а також проведення екскурсій та пропонування стажувань на власних підприємствах, організаціях й установах.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

За аналізом матеріалів СО, документів у відкритому доступі та проведених зустрічей ЕГ встановлено, що у ЗВО існує налагоджена система професійного розвитку НПП як через власні програми, так і у співпраці з іншими організаціями, що надає змогу забезпечити постійне удосконалення ОП. Професійний розвиток викладачів регулюється та забезпечується Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників КНУТШ <http://senate.univ.kiev.ua/?p=1997> та ННЦ <http://surl.li/kroe>. Науково-педагогічні працівники у КНУТШ мають можливість професійного розвитку за рахунок реалізації права на академічну мобільність. Відділ міжнародних зв'язків університету <http://international.knu.ua> підтримує на високому рівні інформаційні ресурси, спрямовані на ознайомлення й заохочення здобувачів та НПП до участі в міжнародних стажуваннях, вебінарах, програмах (ас. Безсмертна О.О., доц. Мякушко С.А., проф. Гарманчук Л.В. та ін. пройшли курс підвищення кваліфікації та розвитку педагогічних компетентностей викладачів KNU Teach Week в червні 2021р.; доц. Матушкіна Н.О. пройшла курс “e-Learning Ecologies: Innovative Approaches to Teaching and Learning for the Digital Age”)

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Експертна група під час онлайн-зустрічей з адміністрацією Університету, адміністративним персоналом та НПП отримала підтвердження інформації, що в КНУТШ існує дієва система матеріального <http://surl.li/aimxx> та нематеріального (сприяння у кар'єрному зростанню, здобуття ступенів та вчених звань, участь у міжнародних наукових заходах, стажування як в Україні, так і за кордоном, допомога у виданні наукових монографій і статей) заохочення. Найкращим викладачам Інституту щорічно вручаються Подяки та Грамоти за результатами конкурсу «Найкращий викладач року». Подяку МОНУ було вручено викладачам кафедри екології та зоології за плідну науково-педагогічну діяльність під час війни <http://surl.li/emolb>. У КНУТШ затверджене положення про заохочувальні відзнаки <http://surl.li/emole>. ЗВО є учасником програми вдосконалення викладання у ЗВО України (Ukraine Higher Education Teaching Excellence Programme) та проекту: «Якісне навчання через якісне викладання».

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Достатньо високий рівень академічної та професійної кваліфікації викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму. ЗВО має плідні творчі та наукові стосунки з академічною спільнотою провідних ЗВО в Україні, зацікавлених у розвитку даної ОП. Наявність угод про співпрацю створює сприятливі умови для потенційних наукових досліджень, реалізації академічної мобільності та розвитку педагогічної майстерності викладачів ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Суттєвих слабких сторін та недоліків у контексті Критерію 6 не виявлено, проте ЕГ вважає необхідним надати певні рекомендації щодо покращення ОП. Аналіз значних науково-інноваційних здобутків НПП та наявного навчально-методичного забезпечення з ОК ОП «Екологія» показав, що у викладачів є значна кількість досягнень, які можуть збагатити зміст ОК та ще більше підвищити рівень підготовки здобувачів. Тому ЕГ рекомендує оновити навчально-методичне забезпечення з ОК ОП та впровадити у нього результати наукових здобутків НПП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зважаючи на сильні сторони та позитивні практики, а також наведені рекомендації, експертна група дійшла висновку, що ОП відповідає рівню В за Критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

У реалізації навчання на ОП беруть участь підрозділи ННЦ: ботанічний сад імені академіка О.В. Фоміна <http://surl.li/emhbb>, зоологічний музей та кафедри Інституту, що оснащені необхідним обладнанням, навчальними лабораторіями для проведення занять. Навчальні практики, виїзні практичні заняття проходять на базі Канівського природного заповідника та Національного природного парку «Пирятинський». Гарант ОП Анатолій Подобайло ознайомив членів ЕГ з матеріально-технічною базою ННЦ <http://surl.li/emhba>. При дистанційному огляді МТБ було продемонстровано: оптичні та електронні мікроскопи, сушильні шафи, термостати, електронні ваги, електромагнітні мішалки, центрофути, мікропланшети, флуориметри, спектрофотометри, реактиви та спеціальний посуд. Частина практично-орієнтованих занять проводиться на базі ЗВО, а інша частина – це виїзні заняття <http://surl.li/emhbd>. На таких екскурсіях студенти користуються спальними мішками, карематами, палатками, рюкзаками для походів, велосипедами, човнами. Матеріали навчального контенту розміщуються на сторінці ННЦ, Google Meet, classroom, групах Viber та Telegram. В ННЦ наявні приміщення для громадських організацій (Студентського парламенту та профбюро) та коворкінгу. Фінансові ресурси для забезпечення освітньої діяльності Університету висвітлені на офіційному сайті ЗВО <http://www.univ.kiev.ua/ua/official> Під час онлайн зустрічей ЕГ зі здобувачами освіти, представниками студентського самоврядування зафіксовано достатній рівень задоволеності МТБ ЗВО. Бібліотечний фонд і навчально-методичне забезпечення задовольняє потреби здобувачів та забезпечує здобуття потрібних фахових компетентностей. ЕГ встановила, що ЗВО має сприятливе середовище та умови для набуття здобувачами певних soft skills комунікації у командній роботі, виконання проєктів, критичного оцінювання методів і рішень, відповідальність за прийняті рішення тощо.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час дистанційної комунікації з різними фокус-групами ЕГ переконалась, що КНУ імені Тараса Шевченка забезпечує всіх учасників освітнього процесу вільним і безоплатним доступом до інфраструктури та інформаційних ресурсів ЗВО. Здобувачі освіти та НПП мають вільний доступ до бібліотеки Університету <http://surl.li/bjqul>, а також до наукометричних баз. У фонді бібліотеки близько 50000 найменувань та електронної бібліотеки, що постійно оновлюється. На сайті ННЦ є своя електронна бібліотека <https://cutt.ly/1MZaDzU>. Викладачі та студенти можуть користуватися комп'ютерними класами, навчальною лабораторією мікроскопії (обладнаною апаратурою компанії Carl Zeiss), Wi-Fi та рештою складових матеріально-технічного забезпечення ЗВО. Здобувачі використовують Репозитарій ЗВО <http://surl.li/emhsb>. Усі необхідні для навчання, викладацької та наукової діяльності умови в межах ОНП ЗВО забезпечує безоплатно. ЕГ робить висновок, що бібліотечні фонди університету та ННЦ в достатній мірі забезпечені фаховою навчально-методичною літературою та сучасними періодичними виданнями.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

В період воєнного стану в КНУТШ: працює система цивільної оборони, яка забезпечена постійною технічною готовністю споруд цивільного захисту для укриття учасників освітнього процесу, унормована к-сть осіб, що одночасно перебувають у навчальних корпусах. В ЗВО функціонують Університетська клініка <http://surl.li/emhsm>, Інститут психіатрії <http://surl.li/dfqrb>, Психологічна служба <http://surl.li/badoa>. В штаті клініки налічуються спеціалісти, переважна більшість яких мають вчений ступінь та вищу медичну категорію. Керівником психологічної служби є психотерапевт, Президент незалежної асоціації психологів, досвідчений психолог. Також кожен бажаючий на сторінці центру може пройти тест на необхідність психологічної підтримки <http://surl.li/emhsq>. Консультації для студентів та працівників безкоштовні та здійснюються за попереднім записом. У зв'язку з епідемією COVID-19 в ЗВО було створено Гарячу лінію «Стоп, паніка» та започатковано проєкт «Запитуй у фахівців: науковці КНУТШ про «коронавірус». Студенти мають можливість відвідувати спортивні секції кафедри фізичного виховання Навч.-спорт. комплексу КНУ <http://sport.univ.kiev.ua>. Соціально-побутові потреби здобувачів забезпечують гуртожитки, які оснащенні всім необхідним для життя та дозвілля. Освітнє середовище є безпечним для учасників освітнього процесу. Студенти щороку проходять інструктаж з техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки. В аудиторіях і лабораторіях факультету витримуються відповідні санітарні умови стосовно площі приміщень, температурного режиму, освітлення. В корпусах цілодобова охорона. Під час зустрічі ЕГ з представниками студентського самоврядування, було підтверджено, що освітнє середовище є безпечним та задовольняє потреби здобувачів.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про організацію освітнього процесу в КНУТШ. Постійно здійснюється моніторинг рівня задоволення студентів якістю навчального процесу і надання освітніх послуг за результатами соціопитувань <http://surl.li/emhtb>. У разі виникнення нагальних питань або ситуацій, що потребують миттєвого вирішення є можливість звернутися до студентського парламенту КНУ, гаранта ОНП або написати на «Гарячу лінію» ННЦ «Інститут біології та медицини» <http://surl.li/emhtd>. Соціальну підтримку здійснює психологічний центр https://t.me/psy_service_knu, <https://www.instagram.com/ps.knu/>, <https://www.facebook.com/psy.service.knu>, <https://www.youtube.com/@user-yg4fw5qq6c>. Під час інтерв'ю здобувачі та студентське самоврядування розповідали про юридичні послуги від юридичної спілки. В університеті діє дистанційна форма навчання, котра передбачає наявність доступу здобувача до навчально-методичного матеріалу. Комунікація зі студентами відбувається також з використанням соціальних мереж. Консультативна підтримка здобувачів вищої освіти в Університеті з навчальних і методичних питань здійснюється на кафедрах, науково-педагогічними працівниками. На сайті ЗВО для реалізації освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки, здобувачам представлено необхідну інформацію: розклад занять <http://surl.li/emhtf>, графік освітнього процесу <http://surl.li/emhtg>, графік сесій <http://surl.li/bizbt>, графік перескладання академічної заборгованості <http://surl.li/emhtr>, бази практик <http://surl.li/emhtt>, робочі програми ОК й каталог ВК <http://surl.li/elvfe>.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Як стало відомо ЕГ під час спілкування з керівництвом університету, гарантом ОП та представниками студентського самоврядування в КНУТШ створено належні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами. В ННЦ забезпечено доступність прилеглої до будівлі території, виконуються умови безперешкодного і зручного пересування по вулиці до корпусу ННЦ та в приміщеннях будівлі, функціонують два вантажних та три пасажирські ліфти. Права осіб з особливими освітніми потребами підтримуються Статутом КНУТШ (п.7.7. ст.38) <http://surl.li/ejyvh>, Порядком супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <http://surl.li/iptp>, Концепцією розвитку інклюзивної освіти «Університет рівних можливостей» <http://surl.li/ipto>, Пам'яткою про правила комунікації із людьми з інвалідністю та Положенням про організацію освітнього процесу в КНУТШ. На ОНП на момент проведення дистанційної акредитаційної експертизи особи з особливими освітніми потребами не навчалися. В результаті проведеної експертизи встановлено, що в Університеті є достатні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами та створено умови для інклюзивної освіти.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час комунікації ЕГ з різними фокус-групами експерти мали змогу переконатися що освітня діяльність університету базується на принципах дотримання демократичних цінностей свободи, справедливості. Врегулювання конфлікту інтересів в КНУТШ здійснюється відповідно до Етичного кодексу <http://surl.li/rsha>, Антикорупційної програми <http://surl.li/byflt> та Положення про організацію освітнього процесу в КНУТШ <http://surl.li/cyabs>, Порядку запобігання та протидії дискримінації, булінгу, гендерно-обумовленому насильству в Київському

національному університеті імені Тараса Шевченка <http://senate.univ.kiev.ua/?p=2008>, Порядку вирішення конфліктних ситуацій у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка <https://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Procedure-for-resolving-conflict-situations-in-Universitypdf>. У разі виникнення проблемних ситуацій, можна написати на електронну скриньку до керівництва anticor@univ.kiev.ua чи звернутися до студентського самоврядування <http://sp.knu.ua/>, гаранта ОП. Під час спілкування з учасниками освітнього процесу у межах ОП скарг, пов'язаних з дискримінацією за будь-якою ознакою, сексуальним домаганням чи корупцією не надходило. В ході онлайн-зустрічі зі здобувачами та представниками студентського самоврядування було з'ясовано, що вони є обізнаними стосовно процедур вирішення конфліктних ситуацій.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

До позитивних практик доцільно віднести наявність підрозділів, які беруть участь в реалізації навчання на ОНП: ботанічний сад імені академіка О.В. Фоміна, зоологічний музей та співпраця з Канівським природним заповідником, Національним природним парком «Пирятинський». Функціонування психологічного центру, керівником якого є психотерапевт. Виявлено чіткість і зрозумілість політики і процедур вирішення конфліктних ситуацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендується: покращити інформування здобувачів про перспективи участі у міжнародних грантах; продовжувати розвивати міжнародну співпрацю націлену на виконання спільних науково-дослідних проєктів; сприяти оновленню матеріально-технічних ресурсів на даній ОП.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Освітньо-науковий процес реалізується при використанні комп'ютерної і мультимедійної техніки, багатотисячного бібліотечного фонду, лабораторій із необхідним обладнанням, стаціонарних дослідів та інших об'єктів дослідної мережі. Університет забезпечує здобувачів місцями у гуртожитках і безкоштовним медичним обслуговуванням, послугами психологічного центру створює умови для навчання осіб з особливими потребами. Розроблена нормативно-правова база щодо врегулювання конфліктних ситуацій і запобігання корупції. ОНП та освітня діяльність за цією програмою загалом відповідають Критерію 7 з рівнем В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Під час акредитаційної експертизи ЕГ переконалась, що у ЗВО діють процедури із запровадження та розвитку ОП, що регламентовано відповідними документами. Процедура розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду регламентується Положенням про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» <http://surl.li/cyabs>, Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» <http://surl.li/bjnuo>. Здійснення моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Університеті, а також розроблення рекомендацій для прийняття необхідних рішень щодо покращення якості освіти та моніторинг їх реалізування здійснюється відділом забезпечення якості освіти <http://surl.li/emmuu>, навчально-методичним центром організації освітнього процесу <http://nmc.univ.kiev.ua/doc.htm> та відділу внутрішнього аудиту <https://knu.ua/ua/dep/ica>. За дотриманням даних процедур відповідає гарант ОП та проєктна група <http://senate.univ.kiev.ua/?cat=8&paged=2> (витяг з протоколу № 2 засідання проєктної групи від 24.11. 2022 р., №1 від 17.01.2022 р.). Під час інтерв'ювання різних фокус-груп було з'ясовано, що до процесу перегляду ОП для її удосконалення залучають здобувачів і роботодавців. Аналіз протоколів засідань кафедри (протокол №3 від 24.11. 2022 р., протокол № 8 від 14.01. 2022 р., протокол № 12 від 14.04. 2022 р протокол №4 від 27.10. 2021 р.,) дозволив ЕГ переконалися, що ЗВО послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Так, останні зміни полягають у такому: розширено змістову складову обов'язкової дисципліну “Теоінформаційні системи в екології” (у новій редакції “Просторовий аналіз екологічних

даних”) та “Збереження біорізноманіття” (у новій редакції “Моніторинг та охорона біорізноманіття”), введено нову обов’язкову дисципліну “Методологія охорони довкілля”. Розширено перелік вибіркового компоненту ОП (за навчальним планом; з урахуванням пропозицій стейкхолдерів та результатів проведеного аналізу сучасного стану ринку праці в Україні).

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

До перегляду й актуалізації ОП залучаються здобувачі вищої освіти, зовнішні зацікавлені експерти – представники потенційних працевлаштувачів. Зі здобувачами проводяться бесіди під час навчального процесу, обговорюються проблеми на засіданнях студентського самоврядування, профкому, проводиться анкетування (протокол №7 від 25.12.2022 р.) Перегляд ОП проводиться не рідше як один раз на рік у формалізованому форматі засідання кафедри, а також у вигляді неформальних зустрічей. Залучення здобувачів освітніх послуг до підвищення якості освітніх послуг і регламентує Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», Положення про систему якості освітнього процесу та освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка». Під час онлайн зустрічі зі здобувачами освіти, а також представниками студентського самоврядування, ЕГ пересвідчилась, що здобувачі залучені до процедури забезпечення якості освіти в Університеті. Щодо пропозицій здобувачів покращення ОП було: оптимізувати перелік дисциплін вибіркової складової. Також здобувачі наголосили про важливість вивчення дисципліни «Просторовий аналіз екологічних даних» й «Заповідна справа». Студенти під час спілкування з експертами підтвердили, що їх думкою щодо якості ОП цікавляться та беруть її до уваги. Зокрема, це підтверджується систематичним опитуванням здобувачів вищої освіти - <http://surl.li/emhtb>. З результатами анкетувань здобувачів ознайомлюють на відкритих зустрічах.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об’єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час інтерв’ювання фокус-групи роботодавців ЕГ група переконалась, що роботодавці безпосередньо залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. Це безпосередньо підтвердили самі роботодавці. На сайті факультету оприлюднені рецензії роботодавців із відповідними рекомендаціями (<https://biomed.knu.ua/ukreducational-program/ekology/aspirantura.html>). Роботодавців залучають до формування та перегляду ОП, спільних нарад, круглих столів, відкритих зустрічей (Протокол №12 від 14.04.2022) що підтверджується договорами та угодами про співпрацю (договір №036/05 від 14.06.2021р. №036/04 від 26.02.2020р, договір про Наукове кураторство між КНУТШ та Національним природним парком «Пирятинським» терміном на 5 років (2023-2027рр.)). Зокрема є звернення від Радника Центру європейської та євроатлантичної інтеграції ДЕА Міндовкілля Петра КАНАНИ про доцільність переглянути програми екологічних курсів, включивши питання проблеми відновлення довкілля і екосистеми після закінчення війни. Професор Гандзюра В.П., у рамках курсу «Системний аналіз якості навколишнього середовища», розширив модуль 2 в якому акцентовано увагу впливу військових дій на довкілля. Доцент Подобайло А.В. запропонував розширити зміст дисципліни «Управління природоохоронними територіями», темою «Шляхи відновлення екосистем у межах ПЗФ, які постраждали внаслідок воєнних дій». Періодично проводяться зустрічі з представниками роботодавців Канівський природний заповідник; Національний природний парк «Пирятинський»; Національний природний парк «Голосіївський»; Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України, Державне комунальне підприємство «Плесо»; ГО «Екологічна дослідницька станція «Глибокі балики»; СТОВ «Аратга» У відкритому доступі знаходяться рецензії-відгуки завідувача кафедри екології та менеджменту довкілля Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, доктора с.-г. наук, професора Ачасова А.Б., провідного наукового співробітника національного природного парку «Тузлівські лимани», к.б.н. Наталії Брусенцової.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар’єрного шляху випускників освітньої програми.

В ЗВО створений «Відділ сприяння працевлаштування» <http://job.univ.kiev.ua/>. Щоб дізнатися про актуальні вакансії чи стажування потрібно підписатися на телеграм канал <https://t.me/univwork>. Також в соціальних мережах є група KNU WORK <https://www.facebook.com/knuwork>. В ННЦ «Інституту біології та медицини» КНУТШ діє програма кар’єрного консультування «Ваш успішний кар’єрний старт починається з нами» (розпорядження №95 від 01.10.2021) <http://surl.li/emoao>. Крім того на сайті ЗВО розміщений графік проведення відкритих зустрічей із роботодавцями – представниками організацій/підприємств. Здобувачі можуть скористатися корисними ресурсами на офіційній сторінці ННЦ «Інституту біології та медицини» <https://rabota.ua/ua>, <https://www.work.ua/>, <https://grc.ua/>. Для моніторингу траєкторій працевлаштування створено телеграм-канал «EcoZooKNU Alumni & Employers» доєднатися до якого можна заповнивши анкету <http://surl.li/emoar>. ЕГ встановлено, що в ЗВО існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар’єрного шляху випускників ЗВО, проте, оскільки випускників за зазначеною ОП ще не було, дані про їх кар’єрний шлях відсутні.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЕГ під час дистанційного акредитаційного процесу переконалась, що система забезпечення якості ЗВО забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОП, освітній діяльності в цілому. Наприклад, проведення SWOT-аналізу внутрішньої системи забезпечення якості ННЦ «Інститут біології та медицини» Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Протокол №4 від 15.11.2022) <http://surl.li/emobc>. В даному документі можна ознайомитися з внутрішніми та зовнішніми чинниками, які впливають на сильні та слабкі сторони ЗВО. Зокрема ЗВО відмітив, що низький рівень фінансування освітніх потреб не дозволяє стрімко розвивати матеріально-технічне забезпечення, нерегулярність (епізодичність) використання недержавних джерел фінансування суттєво знижує ефективність планування розбудови освітньої діяльності за їх участі, складність залучення недержавних коштів для розвитку підрозділу пов'язана також із складністю фінансового менеджменту Університету, недостатній рівень фінансування практичної складової освітніх програм суттєво знижує привабливість програм подвійного дипломування для потенційних закордонних вступників. ННЦ «Інститут біології та медицини» проводить щосеместрове опитування здобувачів вищої освіти з метою оцінки якості викладання <http://surl.li/emobm>. У результаті перегляду протоколів засідань кафедри встановлено, що дійсно перевірка якості набутих знань і навичок серед здобувачів освіти систематично обговорюється на засіданнях кафедри (протокол №7 від 25.12.2022 р.).

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП проходить первинну акредитацію, тому зауважень та пропозицій, сформульованих під час попередніх акредитацій, немає. Під час перегляду даної ОП враховувався досвід інших ОП в Україні, зокрема: Києво-Могилянської академії, Харківського національного університету ім. Каразіна, Донецького національного університету імені Василя Стуса, Херсонського державного університету. Також вивчали досвід програм: «Master in Ecology» Umeå University (<http://surl.li/emobr>) «MSc in Conservation Ecology» Oxford Brookes University; «MSc Ecological Management and Conservation Biology» Queen's University of Belfast (<http://surl.li/emoce>), в яких реалізовано поєднання екологічних дисциплін зі сферою менеджменту.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Згідно з інформацією, отриманою ЕГ під час інтерв'ювання адміністративного та академічного персоналу, ЗВО системно здійснює заходи, спрямовані на розбудову системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, що забезпечуються, в першу чергу, обговоренням питань якості освіти на різних рівнях. Якість вищої освіти в КНУТШ регламентується Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу в КНУТШ. В ЗВО виділяють наступні рівні функціонування системи забезпечення якості освіти, між якими розподіляються повноваження і обов'язки із виконання функцій відповідних процедур і завдань: перший рівень – здобувачі вищої освіти КНУТШ (функціонування студпарламенту) <http://surl.li/emocj>, другий рівень – кафедри, гаранті, проектні групи, викладачі, які забезпечують освітні компоненти <http://surl.li/eabfn>, третій рівень - структурні підрозділи, які здійснюють освітню діяльність (факультети, інститути), їх керівники (декан / директор, їх заступники, вчена рада <http://surl.li/emode>) і дорадчі (науково-методична комісія <http://surl.li/emode>, керівники структурних підрозділів Університету (органи, групи забезпечення навчального процесу, інший навчально-допоміжний персонал, галузеві ради роботодавців), четвертий рівень – загально-університетські структурні підрозділи, що відповідають за реалізацію заходів із забезпечення якості (відділ підготовки та атестації науково-педагогічних кадрів, сектор моніторингу якості освіти, відділ академічної мобільності, сектор працевлаштування, відділ міжнародного співробітництва, відділ кадрів, наукова бібліотека, планово-фінансовий відділ, юридичний відділ, бухгалтерія, відділ діловодства та архіву, приймальна комісія, п'ятий рівень – Ректор, Вчена рада – функції яких визначаються Законом України «Про вищу освіту» та Статутом. <https://www.univ.kiev.ua/ua/geninf/adm/>. У ЗВО створена необхідна і достатня нормативна база для забезпечення внутрішньої системи якості <http://surl.li/bjtvn>. КНУТШ сприяє популяризації серед НПП та здобувачів вищої освіти політики забезпечення якості освіти та наукових досліджень. Механізм такої участі на ОП «Екологія» реалізується через опитування. Під час зустрічей з усіма учасниками освітнього процесу ЕГ переконалась, що на освітній програмі сформована культура якості, що відповідає традиціям і академічній культурі Університету. Учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості освіти. ЕГ акцентувала увагу на виявленому факті добре налагодженої студентоцентрованої системи навчання

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

КНУ імені Тараса Шевченка системно здійснює заходи, спрямовані на розбудову системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, що забезпечуються, в першу чергу, обговоренням питань якості освіти на різних рівнях. Система внутрішнього забезпечення якості в університеті координується спеціальними підрозділами - відділом забезпечення якості освіти, навчально-методичним центром організації освітнього процесу та відділу внутрішнього аудиту. В КНУ імені Тараса Шевченка успішно діє програма кар'єрного консультування «Ваш успішний кар'єрний старт починається з нами».

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Суттєвих недоліків не виявлено. ЕГ рекомендує продовжити практику інформування роботодавців та здобувачів ОП щодо важливості перегляду ОП та необхідності покращення якості освіти; популяризувати серед роботодавців та здобувачів вищої освіти важливість моніторингу ОП для ринку праці в Україні.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В академічній спільноті сформована культура якості освіти, що забезпечує залучення до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості всіх зацікавлених стейкхолдерів як партнерів. ЕГ вважає, що ОП «Екологія» відповідає рівню В за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ під інтерв'ювання фокус-груп зафіксовано чіткість та зрозумілість правил і процедур, що регулюють права й обов'язки учасників освітнього процесу та послідовність їх виконання на ОП Екологія. Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу в КНУ імені Тараса Шевченка регулюються наступними документами: Положенням про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Статутом КНУТШ, Етичним кодексом, Положенням про порядок реалізації студентами Університету права на вільний вибір навчальних дисциплін, Положенням про систему забезпечення якості освіти та освітнього процесу, Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність КНУ імені Тараса Шевченка. Усі документи представлені на офіційному сайті ЗВО розділ «Документи» <http://surl.li/bjtvn>. Під час онлайн-експертизи було підтверджено, що усі учасники освітнього процесу ознайомлені з даними документами, знають свої права й обов'язки та розуміють, де можуть знайти потрібну інформацію у разі необхідності.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

КНУТШ оприлюднює достовірну інформацію про ОП на своєму веб-сайті. В ЗВО дотримуються правил своєчасного оприлюднення ОНП для обговорення <http://surl.li/bjtrk>. Співпраця із науковими установами та підприємствами фахового спрямування сприяє конкурентоспроможності здобувачів на ринку праці. Співпраця з підприємствами фахового спрямування підкріплена договорами (договір №036/05 від 14.06.2021р. №036/04 від 26.02.2020р, договір про Наукове кураторство між КНУТШ та Національним природним парком «Пирятинським» терміном на 5 років (2023-2027рр.)). Зокрема базами практик студентів-екологів є: Канівський природний заповідник; Ботанічний сад імені академіка О.В. Фоміна; Національний природний парк «Пирятинський»; Національний природний парк «Голосіївський»; Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України; Інститут гідробіології НАН України; ГО «Українська природоохоронна група»; Державне комунальне підприємство «Плесо»; ГО «Екологічна дослідницька станція «Глибокі балики» СТОВ «Аратта» тощо. Стейкхолдери беруть участь в обговоренні про зміни в ОНП другого рівня вищої освіти (Протокол №12 від 14.04.2022). За даним посиланням є можливість ознайомитись з рецензіями та відгуками зацікавлених стейкхолдерів <http://surl.li/emogu>, також з проектами ОП, затвердженими ОП та НП. Під час інтерв'ювання стейкхолдери підтвердили участь в обговоренні ОП. Підтверджено факт рецензування ОНП, а також участь в круглих столах. Роботодавці також задіяні не тільки в обговоренні ОНП, але й

долучаються до навчального процесу шляхом проведення відкритих лекцій та навчальних практик. ЕГ робить висновок щодо повної відповідності за цим підкритерієм.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Навчально-науковий центр "Інститут біології та медицини" КНУТШ оприлюднює інформацію про ОП Екологія на своєму веб-сайті: навчальні плани, робочі програми ОК, методичні вказівки для виконання кваліфікаційної роботи магістра, каталог вибіркових дисциплін <http://surl.li/elvfe>, освітню програму спеціальності 101 Екологія, опитувальник для здобувачів <http://surl.li/emogu>. ЕГ було надано рецензії <https://biomed.knu.ua/ukreducational-program/ekology/aspirantura.html> й угоди роботодавців. Також ЗВО має офіційні сторінки в соціальних мережах (facebook <https://www.facebook.com/bioknu/>, youtube <https://www.youtube.com/channel/UCc8q1Xvwb9fq-bQIpBcSkTg> та Telegram каналу кафедри екології та зоології <https://t.me/DepartmentofZoologyERCIBM>. ЕГ під час експертизи переконалася у достовірності наведеної у відомостях про самооцінювання інформації стосовно підкритерію 9.3.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

До сильних сторін слід віднести: системну позитивну практику співпраці із науковими установами та підприємствами фахового спрямування, що закріплена на основі договорів. Новини, події, документи та життя ЗВО анонуються та дублюються не тільки на офіційній сторінці, але й у соціальних мережах.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабких сторін та недоліків не виявлено. Рекомендується продовжити позитивну практику своєчасного оприлюднення й оновлення інформації на офіційному сайті Навчально-Наукового центру "Інституту біології та медицини" КНУТШ.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітньо-наукова програма загалом відповідає критерію прозорості та публічності. Аналізуючи сильні сторони (складання договорів про співпрацю з науковими установами, нормативно-правові акти та положення, що діють у ЗВО, доступні для тих, чий права й обов'язки вони регулюють, залучення до обговорення ОП стейкхолдерів). ЕГ дійшли висновку, що ОП Екологія другого рівня вищої освіти відповідає рівню В за цим критерієм

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертній комісії був наданий доступ до всіх необхідних матеріалів. Були створені належні умови роботи для експертної групи. Експертиза відбувалася у відповідності з програмою роботи експертної групи. Перевірка відомостей, що були подані у звіті про самооцінювання, підтвердила їх достовірність.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Павличенко Артем Володимирович

Члени експертної групи

Параняк Роман Петрович

Сірук Ірина Миколаївна